

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το νομοσχέδιο «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 7) Νόμος του 2020»

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής, πρόεδρος	Πανίκος Λεωνίδου
Σκεύη Κούτρα Κουκουμά	Γιώργος Περδίκης
Μάριος Μαυρίδης	Λίνος Παπαγιάννης
Μαριέλλα Αριστείδου	Μαρίνος Μουσιούπτας

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε πέντε συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 12 Ιανουαρίου, στις 2 Φεβρουαρίου, στις 23 και 30 Μαρτίου και στις 13 Απριλίου 2021. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων αυτών κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η Αναπληρώτρια Διευθύντρια, καθώς και εκπρόσωποι των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η ιατρός-σύμβουλος των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Κυπριακής Συνομοσπονδίας Οργανώσεων Αναπήρων (ΚΥΣΟΑ), της Οργάνωσης Παραπληγικών Κύπρου (ΟΠΑΚ), των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ, ΣΕΚ και ΔΕΟΚ, καθώς και της εργοδοτικής οργάνωσης ΟΕΒ. Ο Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος, η ΠΑΣΥΔΥ και το ΚΕΒΕ, παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν σε συνεδρία της επιτροπής.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης του νομοσχεδίου παρευρέθηκαν και τα μέλη της επιτροπής κ. Ευανθία Σάββα και Χαράλαμπος Πιπτοκοπίτης.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου με την προσθήκη Έβδομου Πίνακα, βάσει του οποίου θα αξιολογούνται νέοι αιτητές για παροχές λόγω αναπηρίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, ο νέος αυτός πίνακας διασφαλίζει την ορθότερη και πληρέστερη αξιολόγηση των σωματικών βλαβών των αιτητών για παροχές λόγω αναπηρίας.

Η Αναπληρώτρια Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι η προσθήκη Έβδομου Πίνακα στον βασικό νόμο κρίθηκε αιτιολογημένη μετά από εισήγηση/διαπίστωση των ιατρών που συμμετέχουν σε ιατροσυμβούλια για αξιολόγηση αιτητών για παροχές λόγω αναπηρίας, οι οποίοι εντόπισαν κενά στην υφιστάμενη νομοθεσία αναφορικά με την αξιολόγηση διάφορων ειδών αναπηρίας. Η ίδια εκπρόσωπος, καθώς και η ιατρός-σύμβουλος των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφεραν ότι οι υπηρεσίες προέβησαν σε μελέτη νομοθεσιών/πρακτικών που εφαρμόζονται σε άλλες χώρες και επιλέχθηκε σε συνεννόηση και με το Παγκύπριο Ιατρικό Συμβούλιο η υιοθέτηση του μοντέλου που ισχύει στη Δανία. Ακολούθως, ετοιμάστηκε το προσχέδιο του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, το οποίο συζητήθηκε στο Εργατικό Συμβουλευτικό Σώμα και στο Συμβούλιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η Αναπληρώτρια Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων παραδέχθηκε ενώπιον της επιτροπής ότι η μη διαβούλευση με τις επηρεαζόμενες οργανώσεις αναπήρων ήταν παράλειψη και εξέφρασε προς τούτο τις απολογίες της. Ωστόσο, απέδωσε το γεγονός στο ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις θα έχουν θετικό αντίκτυπο στα άτομα με αναπηρίες.

Περαιτέρω, διευκρίνισε ότι ο Έκτος Πίνακας του βασικού νόμου θα συνεχίσει να ισχύει για τα άτομα τα οποία λαμβάνουν ήδη παροχές λόγω αναπηρίας, ενώ για τα άτομα τα οποία θα αιτηθούν από την ημερομηνία που θα τεθεί σε εφαρμογή ο προτεινόμενος νόμος θα ισχύει ο Έβδομος Πίνακας.

Στη συνέχεια, η ίδια εκπρόσωπος διαχώρισε τις έννοιες «σύνταξη ανικανότητας» και «σύνταξη αναπηρίας». Ειδικότερα, διευκρίνισε ότι τόσο ο υφιστάμενος Έκτος Πίνακας όσο και ο προτεινόμενος Έβδομος Πίνακας αφορούν σε ποσοστά αποζημίωσης μόνο για τη σωματική βλάβη που έχει υποστεί ο αιτητής κατά τη διάρκεια της απασχόλησής του, ήτοι τη σύνταξη αναπηρίας. Τα θέματα επανένταξης των ατόμων αυτών στην εργασία ή άλλες παροχές στις οποίες μπορεί να καθίστανται δικαιούχοι δεν εμπεριέχονται στον πίνακα αυτό, αφού δε συνιστούν αρμοδιότητα των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Τα εν λόγω ποσοστά, ανέφερε, δεν αφορούν την εκτίμηση για την ικανότητα του αιτητή προς εργασία, η οποία πραγματοποιείται από ιατρικό συμβούλιο, το οποίο θα συσχετίσει τη βλάβη του αιτητή με το σύννηθες επάγγελμά του και τότε το ποσοστό βλάβης δύναται να αυξηθεί. Στην περίπτωση που κριθεί κάποιος ως δικαιούχος τόσο της σύνταξης αναπηρίας όσο και της σύνταξης ανικανότητας, τότε παραχωρείται η μεγαλύτερη εκ των δύο συντάξεων.

Οι δύο πιο πάνω συντάξεις, σύμφωνα με την ίδια εκπρόσωπο, διαφέρουν και σε ό,τι αφορά τις ασφαλιστικές προϋποθέσεις, εξηγώντας ότι για τη σύνταξη αναπηρίας αρκεί το να είναι κάποιος μισθωτός και να αποδειχθεί ότι το ατύχημα το οποίο προκάλεσε την αναπηρία ήταν εργατικό. Για τη δε σύνταξη ανικανότητας, σκοπός της οποίας είναι η αποζημίωση της ικανότητας του κερδίζεин, υπάρχει αριθμός ασφαλιστικών προϋποθέσεων οι οποίες πρέπει να πληρούνται, για να καθίσταται κάποιος δικαιούχος.

Η ιατρός-σύμβουλος των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφερε ότι ο υφιστάμενος Έκτος Πίνακας έχει κριθεί από τους ιατρούς/αξιολογητές ως αναχρονιστικός, λόγω του κενού που παρατηρείται σε διάφορες περιπτώσεις αναπηρίας ένεκα της έλλειψης βαθμονόμησης, με αποτέλεσμα ο κάθε γιατρός να

βαθμολογεί κατά την κρίση του. Στον προτεινόμενο Έβδομο Πίνακα καταγράφονται οι βλάβες αναλυτικά, με μεγάλη λεπτομέρεια και υπάρχει πλέον διαβάθμιση της βλάβης, π.χ. απώλειας ακοής, όσφρησης, όρασης κ.ά. Με τον τρόπο αυτό, ανέφερε καταληκτικά, θα αυξηθούν οι δικαιούχοι σύνταξης ή εφάπαξ βοηθήματος αναπηρίας και θα αυξηθεί και η δαπάνη που βαρύνει ετησίως το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΠΕΟ και ΔΕΟΚ, καθώς και της εργοδοτικής οργάνωσης ΟΕΒ συμφώνησαν με την προτεινόμενη τροποποίηση, τονίζοντας ότι αυτή βρίσκεται προς τη σωστή κατεύθυνση, βελτιώνει την υφιστάμενη κατάσταση και διασφαλίζει την ορθότερη και πληρέστερη αξιολόγηση των σωματικών βλαβών των αιτητών.

Ο εκπρόσωπος της ΚΥΣΟΑ διερωτήθηκε γιατί, εφόσον η εν λόγω τροποποίηση ήταν προς όφελος των αναπήρων, έγινε εν κρυπτώ, χωρίς τη συμμετοχή των οργανώσεων, προσθέτοντας ότι η ΚΥΣΟΑ επιφυλάσσει το δικαίωμά της να συμπεριλάβει τέτοιες ενέργειες από πλευράς των κρατικών υπηρεσιών στην έκθεσή της προς τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Περαιτέρω, η ΚΥΣΟΑ κατέθεσε υπομνήματα στα οποία αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Διαδικασίας Διαβούλευσης Κρατικών και Άλλων Υπηρεσιών σε Θέματα που Αφορούν Άτομα με Αναπηρία Νόμου, κάθε υπηρεσία που πρόκειται να αποφασίσει για θέματα που αφορούν άμεσα ή έμμεσα άτομα με αναπηρία διαβουλεύεται με την ΚΥΣΟΑ, η οποία είναι εκ του νόμου ο κοινωνικός εταίρος του κράτους για ζητήματα που αφορούν τα άτομα με αναπηρίες.
2. Η ΚΥΣΟΑ, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα του θέματος και τη σημασία του υπό αναφορά νομοσχεδίου για το μέλλον των ατόμων με αναπηρίες που έχουν

απωλέσει την εργασία τους, εκφράζει παράκληση όπως αυτό επιστραφεί στην αρμόδια υπηρεσία για διεξαγωγή της εκ του νόμου θεσμοθετημένης διαβούλευσης.

3. Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων επιχειρεί να μειώσει σημαντικά και σε βάρος των πολιτών που καθίστανται ανάπηροι λόγω σωματικής βλάβης ως αποτέλεσμα εργατικού ατυχήματος το ποσοστό σωματικής βλάβης για πληθώρα βλαβών που χρησιμοποιείται για σκοπούς υπολογισμού της σύνταξης αναπηρίας από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ο εκπρόσωπος της ΟΠΑΚ ανέφερε ότι η διαβούλευση που έγινε για τον προτεινόμενο νόμο ήταν ελλιπής, αφού σε αυτή συμμετείχαν μόνο μέλη του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου. Επιπροσθέτως, κατέθεσε στην επιτροπή υπόμνημα στο οποίο αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1. Για την ετοιμασία του νομοσχεδίου ακολουθήθηκε ένα καθαρά ιατρικό μοντέλο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ο περιβαλλοντικός παράγοντας και οι εξατομικευμένες συνθήκες στην εργασία. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η εργασία που εξασκούσε ένα άτομο πριν αποκτήσει την αναπηρία.
2. Στη διαβούλευση έπρεπε να εμπλακούν κι άλλες ειδικότητες, όπως εργοθεραπευτές, φυσιοθεραπευτές, λογοθεραπευτές, οι οποίοι είναι σε θέση εκ του επαγγέλματός τους να εκφράσουν άποψη για την ικανότητα ενός ατόμου με αναπηρία να εξασκήσει ένα επάγγελμα. Η ύπαρξη πολυθεματικής ομάδας είναι απαραίτητη για την εξατομικευμένη και σφαιρική αξιολόγηση κάθε ατόμου με αναπηρία.

Σημειώνεται ότι σε επιστολή που απέστειλε η ΟΠΑΚ σε μεταγενέστερο στάδιο αναφέρει ότι συμφωνεί με τις προτεινόμενες στο νομοσχέδιο ρυθμίσεις.

Υπό το φως των πιο πάνω, η επιτροπή ζήτησε από την εκπρόσωπο των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων να προβεί, έστω και στο στάδιο αυτό, σε διαβούλευση με το κίνημα των αναπήρων, προκειμένου να εκφράσουν τυχόν απόψεις/εισηγήσεις επί του νομοσχεδίου και να καταστεί δυνατή η περαιτέρω συζήτηση και ψήφιση του προτεινόμενου νόμου.

Σημειώνεται ότι σε μεταγενέστερο στάδιο η ΚΥΣΟΑ απέστειλε εκ νέου επιστολές προς την επιτροπή, πληροφορώντας την ότι πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με το αρμόδιο τμήμα και ότι παραμένει η διαφωνία σε επιμέρους πρόνοιες του προτεινόμενου στο νομοσχέδιο πίνακα. Ειδικότερα, στις εν λόγω επιστολές αναφέρεται ότι η ΚΥΣΟΑ δε συμφωνεί με τις μειώσεις στα ποσοστά σε ορισμένες από τις σωματικές βλάβες που προτείνονται στον Έβδομο Πίνακα, με τον οποίο επιχειρείται υποβάθμιση του υφιστάμενου Έκτου Πίνακα. Περαιτέρω, στις επιστολές αυτές αναφέρεται ότι το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων επιχειρεί να μειώσει σημαντικά και σε βάρος των πολιτών που καθίστανται ανάπηροι λόγω σωματικής βλάβης ως αποτέλεσμα τραυματισμού μετά από εργατικό ατύχημα το ποσοστό σωματικής βλάβης για πληθώρα βλαβών το οποίο χρησιμοποιείται για σκοπούς υπολογισμού της σύνταξης αναπηρίας από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Στις εν λόγω επιστολές αναφέρεται εν κατακλείδι ότι, λαμβάνοντας υπόψη την τεράστια σημασία που έχει η προτεινόμενη τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου για το μέλλον των εργαζομένων που χάνουν την εργασία τους ως αποτέλεσμα εργατικού ατυχήματος και το μέλλον των οικογενειών τους, η ΚΥΣΟΑ αιτείται τον άμεσο τερματισμό κάθε διαδικασίας τροποποίησης, καθώς και τη διεξαγωγή της διά νόμου θεσμοθετημένης ουσιαστικής διαβούλευσης κράτους και κινήματος των αναπήρων. Επίσης, στις εν λόγω επιστολές εισηγούνται σειρά

τροποποιήσεων που αφορούν τον βαθμό αναπηρίας σε διάφορα σημεία του προτεινόμενου με το νομοσχέδιο Έβδομου Πίνακα.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης του νομοσχεδίου από την επιτροπή η Αναπληρώτρια Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενημέρωσε γραπτώς την επιτροπή για τα ακόλουθα:

1. Στον προτεινόμενο Έβδομο Πίνακα περιλαμβάνονται πολλές βλάβες που δεν καλύπτονται σήμερα από την ισχύουσα νομοθεσία. Συγκεκριμένα, ο υφιστάμενος Έκτος Πίνακας περιλαμβάνει ογδόντα μία σωματικές βλάβες, ενώ ο προτεινόμενος Έβδομος Πίνακας τριακόσιες εβδομήντα επτά και λειτουργεί βάσει αθροιστικής μεθόδου, αρχίζοντας από το κεφάλι και καταλήγοντας στα κάτω άκρα, δηλαδή προστίθεται η κάθε βλάβη που μπορεί να έχει υποστεί μισθωτός, συμπεριλαμβανομένου του σωματικού πόνου, καθώς και του μετατραυματικού στρες, τα οποία δεν καλύπτονται σήμερα.
2. Η ΚΥΣΟΑ επικεντρώθηκε στα ποσοστά που φαίνονται μεμονωμένα στον πίνακα, χωρίς να λαμβάνει υπόψη ότι σε αριθμό περιπτώσεων με τις οποίες διαφωνούν το ποσοστό βλάβης παραμένει το ίδιο ή αυξάνεται, όταν λειτουργήσει αθροιστικά.
3. Παρ' όλο που το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε συνεννόηση με τον Παγκύπριο Ιατρικό Σύλλογο θεωρεί τον Έβδομο Πίνακα αρκούντως περιεκτικό, λογικό και δίκαιο, ως ένδειξη καλής θέλησης υιοθετεί μέρος των εισηγήσεων της ΚΥΣΟΑ και κατόπιν συνεννόησης με την ιατροσύμβουλο των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η οποία διαβουλευτήκε με ιατρούς των ανάλογων ειδικοτήτων, ούτως ώστε να μην αλλοιωθούν σημαντικά τα ποσοστά και κυρίως η λογική με την οποία ετοιμάστηκε ο προτεινόμενος πίνακας, καταθέτει στην επιτροπή αναθεωρημένο κείμενο, στο οποίο

περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- α. Για την ολική απώλεια ακοής ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 75% σε 100%.
- β. Για την ολική απώλεια ακοής στο ένα αυτί ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 10% σε 20%.
- γ. Για την απώλεια της ονυχοφόρου φάλαγγας του αντίχειρα ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 12% σε 15%.
- δ. Για την απώλεια δείκτη ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 10% σε 14%.
- ε. Για την απώλεια ονυχοφόρου και μέσης φάλαγγας του δείκτη ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 10% σε 11%.
- στ. Για την απώλεια μέσου δακτύλου ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 10% σε 12%.
- ζ. Για την απώλεια ονυχοφόρου και μέσης φάλαγγας του μέσου δακτύλου ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 8% σε 9%.
- η. Για την απώλεια ονυχοφόρου και μέσης φάλαγγας του παράμεσου δακτύλου ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 5% σε 6%.
- θ. Για την απώλεια ονυχοφόρου και μέσης φάλαγγας του μικρού δακτύλου ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 5% σε 6%.
- ι. Για την απώλεια όλων των δακτύλων ενός χεριού ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 55% και 50% σε επικρατές και ασθενές άκρο σε 60% και 55%, αντίστοιχα.
- ια. Για τον ακρωτηριασμό από την άρθρωση του ώμου ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 70% για το επικρατές άκρο και 65% για το ασθενές σε 75% και 70%, αντίστοιχα, αντί του ποσοστού 80% που ήταν το αίτημα της ΚΥΣΟΑ.

- ιβ. Για τον ακρωτηριασμό του βραχίονα μεταξύ του αγκώνα και ώμου ο βαθμός αναπηρίας αυξάνεται από 65% για το επικρατές άκρο και 60% για το ασθενές σε 70% και 65%, αντίστοιχα.

Επιπρόσθετα, στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι η αύξηση στον βαθμό αναπηρίας για την απώλεια του πήχη από τον αγκώνα, την απώλεια του πήχη μεταξύ του αγκώνα και την απώλεια της μίας ή/και των δύο φαλάγγων του αντίχειρα δεν μπορεί να υιοθετηθεί, διότι θα επηρεάσει άλλα σημεία του προτεινόμενου πίνακα. Ωστόσο, προτείνεται αύξηση του βαθμού αναπηρίας στην περίπτωση του ακρωτηριασμού του αντιβραχίου με καλή κίνηση του αγκώνα από 60% σε 65% για το επικρατές άκρο και από 55% σε 60% για το ασθενές άκρο. Τέλος, αναφορικά με το αίτημα της ΚΥΣΟΑ για αύξηση του βαθμού αναπηρίας στην περίπτωση του αμφοτερόπλευρου ακρωτηριασμού από τον μηρό ή από τον μηρό στο ένα πλευρό και απώλεια του άλλου ποδιού ή αμφοτερόπλευρου ακρωτηριασμού κάτω από το γόνατο υπάρχουν ήδη στον πίνακα συνδυασμοί σημείων που αθροιστικά καταλήγουν σε βαθμό αναπηρίας 95% ή 125% (δηλαδή 100%), ανάλογα με την ύπαρξη αποτελεσματικού προσθετικού μέλους.

Στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι οποιαδήποτε περαιτέρω αλλαγή στα ποσοστά που περιλαμβάνονται στον προτεινόμενο πίνακα θα είναι αυθαίρετη, αφού θα επηρεάσει την επιστημονική βάση στην οποία βασίστηκε η ετοιμασία αυτού και θα βαρύνει το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων με πρόσθετη δαπάνη.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μετά από εισήγηση του προέδρου της, αποφάσισε να επιφέρει στον προτεινόμενο αναθεωρημένο από την εκτελεστική εξουσία Έβδομο Πίνακα δύο περαιτέρω τροποποιήσεις ως ακολούθως:

1. Αύξηση του βαθμού αναπηρίας για την απώλεια όρασης στον έναν οφθαλμό από 30% σε 35%.
2. Αύξηση του βαθμού αναπηρίας για την απώλεια ενός οφθαλμού ή όρασης στον έναν οφθαλμό με επιπλοκές από 35% σε 40%.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, ομόφωνα εισηγείται στη Βουλή την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο όπως αυτό έχει τελικά τροποποιηθεί με βάση τα πιο πάνω και αφού έτυχε των αναγκαίων νομοτεχνικών βελτιώσεων.

20 Απριλίου 2021

Αρ. Φακ.: 23.01.061.214-2020

Κλ.Χ/ΕΧ